

Gospodarica sveta

AVANTURISTIČEN ROMAN.

Karl Figdor — prevel R. R.

1.

Za ravno, rumeno deželo na vzhodu pada solnce k zatonu, žareča obla. Kakor črna velikanska roka se spušča mrak na samotno ravan, na mogočno reko. Prižigajo se luči, negotovo in trepetajoče brle na obrežjih, meta-je svoje žarke na valove reke.

Počasi se preriva parnik "Hongkong" navzgor po veletoku. Pred njim v daljini leži v zamračeni zemlji mravljišče dveh milijonov rumenih, pehajočih in borečih se delavnih mravelj, z njihovimi temnimi potmi, brezkončnimi hujskarijami, skrivnostimi, orgijami in strahovi, s pomanjkanjem...

Kanton... Bogvedi kateri demon je stresel to kopo ljudi na kos ravne zemlje, ki je rumena, brez drevja in brez veselja. Petina dveh milijonov rumenih ljudi je padla v reko. Zemlja ni zadostovala! Tudi na veletoku leži mesto, sestriško onemu na obrežju.

Čoln ob čolnu, od najmanjšega do največjega, leži tam. Tisoči in tisoči se gnetejo plešo pred sidri v množicah, gručah in kopah, se razgubljajo, se zopet zbirajo, brez miru, polni neugnanih poželjenj, kot posebljeno zlo.

Kužna atmosfera leži nad reko in nad mestom. Strašno izpuhtevanje mrgolečih rumenih, polnagih ljudi in njihovega dela polni ulice, ki ne poznajo solca in ki so vrezane med lesenimi in iz opeke zidanimi hišami, kakor steze groze in strahote.

Navzgor po reki se vali široki trebuh "Hongkonga." Njegova lopatasta kolesa bičajo vodo. Vedno bolj se skrajšuje pot, in že skoči kapitan, suh, zagorel Francoz, oblečen v belo platneno obleko, na poveljniški most, med tem ko je ravno hitro odložil pahljačo, katero je moral pokazati brezpogojno nekemu gospodu iz prve kafiže ter mu že vdrguč razložiti njeno skrivnost, kateri se je sam že stokrat prisrčno nasmejal. Vožnja postaja težka. Tam gori blišči skozi padajočo meglo milijon drobnih zvezdic. Po veletoku navzdol pleše v vedno gostejših gručah na stotine skrivnostnih, gibajočih se postav; velike džunke z velikanskimi, strahotnimi, na ospredu narisanimi očmi, z vibrirajočimi strioglatimi jadrji ter velikimi kljuni v ozadju.

Pred parnikom se stiskajo ladje v gosto mesto. Iz žarečih luči nastaja celo morje. Hiše se dvigajo kakor ena ob drugo bijoče sence; ravne strehe polnijo obrežje. Zamolkel ropot delo odlagajočega vele mesta prihaja od povsod in zamolkelo vreči sirena "Hongkonga" svarilo predse.

"Pridite," reče Mavda Gregaardova doktorju Kien-Lungu; "pogledati moramo vendar, kako izgleda tu zunaj."

Mladi Kitajec je stopil v Tien-Tsinu skupaj z njo na parnik. Mavda ima pametnega mladega moža rada ter ne zavrača njegove nikoli utrujene uslužnosti.

Počasi gresta proti sredini parnika. Med potjo prime njegova ozka, mala roka roko Mavde.

"Ali vas smem prositi za nekaj velikega, zelo velikega?" reče doktor polglasno, kakor da bi se bal svojih lastnih besed. "Nimam pra-

vice staviti vam vprašanja, a Mavda Gregaardova, to vem, to da jaz poznam Kitajsko. Moja domovina je; Bojim se za vas! Kam greste? Kaj nameravate tu?"

Bodite brez skrbi, doktor," reče Mavda in v njenem glasu je nekaj nezavedno materinskega, "na mojem prihodu sem kaj ni prav nič skrivnostnega. Kaj je bolj enostavnega kakor to, da se pelje ženska enkrat tudi na Kitajsko, kakor kamorkoli drugam, ker si mora služiti denar sama in si je ravno tu našla primerno namestitev, ki ji obljublja lepe dohodke?" Mavda mu stisne roko. "Ali ste sedaj zadovoljen?"

Obraz doktorja Kien-Lunga se zresni. "Res, nimam pravice vprašati vas, ne vzemite mi za zlo, prosim, če sem to storil. Male prošnje, gospodična Gregaardova, pa mi ne smete odbiti. Če boste kdaj potrebovala dober svet, dober svet moža, ki je tu doma, potem prosim vas, pokličite me!" Njegov glas se spremeni skoro v šepetanje, ki je tako toplo in polno sočutne bojazni, da se Mavda nehoti prestraši ter ga začudeno pogleda. "Na to bom čakal, bom vedno čakal, kakor dolgo bo treba, ker bojim se, da me boste potrebovala!"

Še predno mu more Mavda odgovoriti, doktorja že ni več. Le v roki čuti njegovo vizitko ter jo dvigne. Pri medli luči jo skuša prečitati, toda kitajski znaki plešejo pred njenimi očmi, zato jo vtakne v torbico, še vedno majaje z glavo, kakor nad nečem, za kar je človek hvaležen, čepnav sam ne ve zakaj.

Iz veletoka se dvigne otok, Samin, kolonija Evropejcev. "Hongkong" pluje vedno počasneje, pristaja.

Na pomolu stoji med drugimi ljudmi, ki čakajo na prihod potnikov, star Kitajec. Oblečen je v dragoceno svilnato obleko. V njegovem suhem rumenem obrazu žari par bistrih oči, ki iščejo nekoga na ladji. Nenadoma zapazi na mostu med prihajajočimi Mavdo ter se ji približuje z drobnimi koraki. Mavda stopi na kopno, obstane za trenutek, kakor da ne ve, kaj bi, se ogleda naokrog, a že stoji pred njo stavec ter se ji globoko prikloni. V tresočih roki drži kos papirja, nekako pismo. Stavec jo ogovori v neki čudni mešanici angleščine in kitajščine, ki je občevalni jezik povsod tu na vzhodu ter ji pokaže pismo. Mavda pogleda najprej starca, potem papir, njeno lastno pismo, katerega je pisala v Kanton.

To je torej tisti mož, katerega otroke naj vzgaja. Spreletji jo čuden občutek. Drugače si je predstavljal njevoj obraz. Nekaj prežečega je v njegovih očeh; ne ugajajo ji. Nezapopno se ozre naokrog, toda vsi ljudje, ki se nahajajo tu v tem vrvežu so zaposleni sami s seboj. Dr. Kien-Lunga — skoro bi ga hotela že sedaj poklicati — ni nikjer. Končno pa se je ojunaci. "Dežela in ljudje so tu drugačni," si misli. Molče prika m Kitajcu in vse se izvrši potem kakor v snu.

Par polnagih kuljev prevzame na migljaj starca njeno prtljago, stavec sam pa ji med neprestanim priklanjanjem pokaže pot. V bližini čaka šampan, stavec ji pomaga vanj. Kulja s prtljago skočita s tajnim lajajočim govorjenjem za njo v čoln. Šampan odpluje.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE (Holy Family Society)

št. 1. D. D. D. Joliet, Illinois. Ustanovljeno 2. nov. 1914. Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Obdobje za leto 1925. Predsednik ..... George Stonich Podpredsed. .... John Kramaric Tajnik Paul J. Laurich. Zapisnikar ..... Frank Videc Blagajnik ..... Jos. Gršič Reditelj ..... Martin Bluth

Nadzorniki: Frank Vranichar, Joseph Ancel, Louis Martinčić.

Društvo šteje 507 članov in članic ter 282 otrok. Za 50c na mesec se plača v slučaju bolezni \$1.00 bolniške podpore na vsak delavni dan. Od ustanovitve do sedaj se je izplačevalo \$14,495.00 bolniške pore.

Dne 1. julija 1925 se je nahajalo v blagajni \$4906.22.

Rojaki pristopite v naše veliko društvo, kjer se lahko zavarujete za posmrtnino in bolniško podporo.

Društvo plača \$1.00 nagrade za vsakega novega člana, kakor tudi Družba sv. Družine plača \$1.00 nagrade; torej \$2.00 za vsakega novega kandidata, ki ga pridobite v društvu.

Naš Mladinski oddelek vam nudi lepo priliko, da zavarujete svoje otroke. Ta oddelek raste od dne do dne in bode

v kratkem eden izmed najmočnejših.

Za vsa nadaljna pojasnila obrnite se na odbor: Predsednik: Geo. Stonich 815 N. Chicago St.; tajnik Paul J. Laurich, 512 N. Broadway; blagajnik: Joseph Gerlich, 401 Hutchinson St. Vsi v Jolietu, Ill.

CLEVELANDČANJE!

kadar potrebujete pogrebniški spomnilni vedno na prvi slovenski pogrebni zavod

GRDINA IN SINOV I 1053 — E. 62nd St. CLEVELAND, OHIO Primitve za bližnji telefon in po-kličite: Randolph 1881 ali 4556.

The Will County National Bank
OF JOLIET, ILLINOIS

Prejema raznovrstne denarne vloge, ter pošilja denar na vse dele sveta.

Kapital in preostanek \$300,000.00.

C. E. WILSON, predsed.

Ali vam je ljubo vaše zdravje?

THE BOSTON SPECIAL

Ako vam je, tedaj ne zane-marjajte Vaših zob. Mi imamo najboljšega specialista za plošče v državi, ki dela v našem uradu. Vsako delo jamčimo. Krona in umetno zobovje za polovično ceno.—Pridite in ne odlašajte.

Boston Dental Co.
3009 East 92nd Street
So. Chicago, Ill.

ROJAKOM V WAUKEGAN-NORTH CHICAGO

Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom in obuvati. V zalogi imam vsakovrstne obleke, vsakovrstno spodnjo obleko "Cooper's Underwear," srajce za praznike in za na delo, klobuke in sploh vsu opravu za celo družino.

Pridite in prepričajte se, da je pri nas dobro blago, zmerne cene in ista potreba kakor kjerkoli drugje.

Se priporočam v naklonjenost

FRANK OPEKA
TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM
502—10th ST., WAUKEGAN, ILL.

Najbolje in najceneje kupite vedno v slovenskem

Dry Goods Store
JOHN GOTTLIEB
1845 West 22nd St., Chicago, Ill.
— SLOVENSKI NOTAR —

Izvršuje notarske posle točno, lično in po nizki ceni.

Se Vam toplo priporoča.

NAJBOLJ UDOBNE

so danes električne stvari, kot posode za gretje čaja, kave, mleka itd. — Kako udobno je peglati z železom, katerega greje elektrika!

Ali ga imate v vaši hiši?

zato

ker so praktični in udobni, so taki predmeti tudi najboljši darovi ob priliki godov, porok, zlasti pa za božične praznike. — Pridite in kupite darove za božične praznike pri nas!

Fidelity Electric Co.
2049 West 22d Street, Chicago, Ill.

PISANO POLJE

J. M. Trunk.

Se prav nič ni izpremenilo. Jurij Previc je prej izlil svoje srce v Glasu Svobode, zdaj ga izliva v Prosveti, ko piše iz White Valley, Pa., in "odgovorja" na mojo zavrnitev. Čisto po nepotrebnem dolži kompanijo iz Pittsburgha ali neki banket. Niti pičice ni prišlo odtod.

Stvar je enostavna. Ako dotični duhovnik ni hotel sinčka pokopati, potem sem moral jaz iz tega sklepati, da pač G. Previc ni storil svoje dolžnosti kot župljan in pristavl "bržkone". On sam zdej ne črne niti besedice o tem in pove samo, da je svoje otroke dal krstiti in se je cerkveno poročil, oboje bržkone v Pittsburghu. Vsi nase-ljenci so bili v Evropi krščeni in mnogo se jih je tam tudi poročilo. Ali naj to zadostuje, da taki zahtevajo tu v Ameriki kako opravilo od kakega duhovnika, ako niso ničesar storili tukaj za vzdrževanje cerkve in duhovnika? Odkod naj bi se cerkve zidale in od česar naj bi duhovniki živeli?

Pa recimo, da se mu je krivica zgodila, ko duhovnik ni hotel otroka pokopati. Čemu se ni pritožil pri škofu? Ako je on storil svojo dolžnost kot župljan in bil to škofu dokazal, potem stavi, da bi bil škof svojega tajnika poslal, ki bi bil pokopal sinčka. To bi bila prava pot, ne pa dopis v Glasu Svobode, in nosovi, in farji, in Kristove neveste in kuharice. Prej se togoti in na vse pretege zmirlja, zdej pa pravi, da je prav, ko ga je duhovnik zavrnil, ker si je prahrnil 35—50 dolarjev. Kaj pa hočete več? Čemu potem še dopis s takim grdenjem?

Tudi zelo občutljiv je g. Previc. Pisal je v Glasu Svobode, kjer dan na dan govori o "farških ceremonijah," "humbugarijah," h katerim toraj gotovo tudi spada cerkven pogreb. On je toraj hotel tako "humbugarijo" imeti, in ko je bilo brez nje, in jaz to imenujem malo ostro "po šintarsko," je pa ogenj v strehi. Pri tem ogorčenju pa zopet v isti sapi mene zmirlja s farjem, mi kaže nos — jaz sem samo rekel, da je on dobil nos, kar je navaden izraz, ako se koga odkloni — in seve pristavlja, da "imajo rojaki od slovenskih duhovnikov samo dolge nosove."

Kaj bo on zanaprej naredil, je povsem njegova lastna zadeva, jaz se radi tega ne bom žel obesit.

Ali so ti edini vzrok?
I. Sulgaj, Jordanville, N. Y., pravi v Prosveti, "da je sedaj tako slabo čtivo v Prosveti." Po njegovem so tega krivi seve hudobni klerikalci, ti "zavijalci in nevedneži."

Kdo je pouzročil "slabo čtivo" v dopisu pred njegovim iz White Valley? Morda jaz?

Politični jetniki.
Veliko se govori o politični svobodi. Absolutne ni nikjer, ker največja politična prostost zahteva največjo omejitev človeške sebičnosti. Teško pa bo

IŠČEM ŽENSKO
za gospodinjstvo in varhinjo pri otrokih. Katero veseli, naj se zglašči ustmeno ali pisмено pri Andrew Glavach, 1844 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

LOUIS STRITAR
se priporoča rojakom za naročila premoaga, katerega pripelja na dom. Prevažam pohištve ob času selitve in vse kar spada v to stroko.
Pokličite me po telefonu!
2018 W. 21st Place
CHICAGO, ILL.
Phone: Roosevelt 8221.

Je še nekaj za — napredkom.

Od družbe za pospeševanje vede se je po pravici povdarjalo, da človeštvo zelo napreduje. Nihče ne more tega tajiti. Mnogokaj se je v splošnem izboljšalo. Mnogi ne delajo več tako trdo, imajo primerne plače za delo, svoje velike udobnosti, čas, da jih uživajo... Ali so pa ti bolj srečni, kakor oni, ki jih morda nimajo, ali kakor so bili tedaj, ko jih niso imeli? To je veliko vprašanje, saj je nezadovoljnosti več kakor le kdaj, tudi tam, kjer je napredek očividni. Mora biti toraj za napredkom še nekaj. Make up your mind, pravijo, a kdor življenje pozna, ve, da v duševnem oziru nekaj manjka.

SIRITE "AMER. SLOVENCA."

Naročniki in prijatelji lista naj skrbno, da pride "Amer. Slo-venec" v vsako slovensko hišo!

TIK PRED POPOLNIM PORAZOM.

Tekom revolucionarne vojne je ameriška armada mnogo krat stala tik pred popolnim porazom — ne od strani angleške armade, temveč vsled prebivalcev kolonij. Kaka kolonija je n. pr. odklonila svojo pomoč, ker ni imela v generalnem štabu nobenega generala. Mnogi so ostali nekako brezbrizni glede vojne, katero so smatrali za nadlego, ki so jo začeli novoangleški trgovci. Washington je bil v stanu priporiti si zmago šele takrat, ko so prebivalci vseh kolonij delovali složno za dobrobit vseh. Vaše zdravje pride tudi večkrat tik do popolnega poraza, ker se ne zavedate, da morajo vsi organi vašega telesa sodelovati, da ohranijo vaše zdravje. Predvsem treba ohraniti vaš želodec v dobrem stanju, in boljše zdravilo v to svrhu. "Trinerjevo grenko vino je najboljše zdravilo za želodčne nered," je pisal 10. decembra J. Frankovich iz Wathene, Kans. in poskus vas bo prepričal, da ima prav. Če vaš lekarnar ali trgovec nima v zalogi Trinerjevega grenkega vina, Trinerjevega linimenta (zelo uspešen proti revmatizmu in nevralgiji), Triner's Cough Sedative ali Triner's Cold Tablets, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Adv.)

Katoliška Tiskarna

SE PRIPOROČA V NAKLONJENOST

- vsem slovenskim društvom in organizacijam,
- vsem slovenskim trgovcem in obrtnikom,
- za vsakovrstna tiskarska naročila.

- Naročila izdelujemo lično, točno in hitro,
- naše cene so vedno med najnižjimi,
- poizkusite in prepričajte se.

- Naša špecialiteta so zlasti društvena dela,
- društvena pravila, in vse druge tiskovine,
- izvršujemo prestave na angleško in obratno.

KADAR RABITE KAKIH TISKOVIN, PIŠITE VEDNO NAJPRVO NA SVOJO KATOLIŠKO TISKARNO:

Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.